

Pronunciation of Gurbaanee ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ

Workshop: Rochester Hills Gurdwara

Ajmel Singh

2013

Pronunciation of Gurbaanee

Workshop

Pronunciation of Gurbaanee (ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ) Module Description	Time Module
Workshop Outline	10 Min√ M0
Grammar Fundamentals (ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ) Parts & Definitions (ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਪਰੀਭਾਸ਼ਾ), Orthography (ਅੱਖਰ ਬੋਧ), Etymology (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ), & Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)	10 Min√ M1
Orthography (ਅੱਖਰ ਬੋਧ) Gurmukhee Scripts (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ) Vowel Signs (ਲਗਾਂ), Vowels (ਸ੍ਰਾਰ), & Vowel Sounds (ਸ੍ਰਾਰ ਧੁਨੀ), Gurmukhee Numbers (ਗੁਰਮੁਖੀ ਹਿੱਸੇ)	40 Min√ M2
Etymology (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ) Nouns (ਨਾਂਵ), Pronouns (ਪੜਨਾਂਵ), Gender (ਲਿੰਗ), Singular/Plural (ਵਚਨ), Adjectives (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ), Verbs (ਕ੍ਰਿਆ), Interjections (ਵਿਸਮਿਕ), Prepositions (ਸੰਬੰਧਕ), and Case (ਕਾਰਕ) etc. Etymology Differences between Gurbaanee & Panjaabee (ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਦੇ ਫਰਕ)	20 Min√ M3
Pronunciation (ਉਚਾਰਣ) of Gurbaanee Words (ਅੱਖਰ) Simplified Rules (ਸਰਲ ਨਿਯਮ) : ਚਿੰਨ, ਪੈਰ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੱਖਰ (Except ਯ ਅਤੇ ਹ)	40 Min√ M4
Pronunciation (ਉਚਾਰਣ) of Gurbaanee Words (ਅੱਖਰ) Simplified Rules (ਸਰਲ ਨਿਯਮ) : ਯ and their variations	20 Min√ M5
Pronunciation (ਉਚਾਰਣ) of Gurbaanee Words (ਅੱਖਰ) Simplified Rules (ਸਰਲ ਨਿਯਮ) : ਹ and its variations Importance, Confusions, Agreements/Differences among Groups;	40 Min√ M6

Pronunciation of Gurbaanee

Pronunciation of Gurbaanee (ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ) Module Description	Time Module
Pronunciation (ਉਚਾਰਣ) of Gurbaanee Words (ਅੱਖਰ) Significance of Lagaán Matraán (ਲਗਾਂ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ), Bindee Use (ਬੰਦੀ ਵਰਤੋਂ), Persian/Arabic Words (ਫਾਰਸੀ/ਅਰਬੀ ਅੱਖਰ)	20 Min√ M7
Pronunciation of Headings & Numbers (ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਿਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ) Headings Structure (ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ), Punctuation (ਵਿਸਰਾਮ), Meaning (ਅੱਰਥ), and ਉਚਾਰਣ; Pronunciation of other numbers in Gurbaanee (ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਹਿੰਸਿਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ)	40 Min√ M8
Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ) Types & partitioning of Sentences Sentence (ਵਾਕ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵੰਢ), Structure (ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ), Punctuation (ਵਿਸਰਾਮ), Etymology Impact (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਦਾ ਅਸਰ) and Pronunciation (ਉਚਾਰਣ)	30 Min M9
Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ) Case Types (ਕਾਰਕ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ), How to Determine a case Type (ਕਾਰਕ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਣਾ)?, Use of Case in Gurbaanee & Panjjaabee (ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਾਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ)	30 Min M10

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

M9

Fundamentals of Grammars

ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ

Grammar (ਵਿਆਕਰਣ) Definition:

A body of rules imposed on a given language for speaking and writing is called Grammar.

ਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਕ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

Three Parts of Grammar (ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ)

- Orthography (ਅੱਖਰ ਬੋਧ)
- Etymology (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ)
- **Syntax:** The way in which the words are put together to form phrases and sentences

ਵਾਕ ਬੋਧ: ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਤੋਂ ਵਾਕ ਜਾਂ ਵਾਕ ਦੇ ਅੰਗ ਬਣਾਏ ਜਾਣ।

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Key Elements (ਮੁੱਖ ਅੰਗ)

M9a

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Key Elements (ਮੁੱਖ ਅੰਗ)

Key Elements of Syntax

- Types & Partitioning
- Sentence Construction
- Punctuation Marks

ਵਾਕ-ਬੋਧ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ

- ਕਿਸਮਾ ਅਤੇ ਵੰਡ
- ਵਾਕ ਦੀ ਬਣਤਰ
- ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ

Note (ਟਿੱਪਣੀ): A punctuation mark is an extremely important part of the syntax

ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਾਕ ਬੋਧ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

Types & Partitioning of a Sentence

ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕ ਵੰਡ

The type of the Sentence is determined prior to its partitioning

Three Types:

1. Simple: Contains only single Verb
2. Compound: Contains more than one verb and conjunctions ties more than one sentence
3. Complex: Contains more than one verb; one primary clause and other subordinate clauses

Three Main Parts of a Sentence Partitioning:

1. Subject
2. Object
3. Verb

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Key Elements (ਮੁੱਖ ਅੰਗ)

M9b

Sentence-Construction Rules

ਵਾਕ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਨੇਮ

Three Primary Rules (ਤਿੰਨ ਮੁਢਲੇ ਨੇਮ)

1. Agreement (ਮੇਲ)
2. Privilege (ਅਧਿਕਾਰ)
3. Order (ਤਰਤੀਬ)

Phrase /Sentence-Construction Rules

ਵਾਕ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਨੇਮ

1. Agreement (ਮੇਲ)

ਪਦਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ, ਵਚਨ, ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਕਾਲ ਆਦਿ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Proper use of gender, number, person, and tense etc., in a sentence is called agreement

- Verbs Relationship with Subject and/or Object
- Pronouns and Nouns Relationship
- Adjective Peculiar Relationship
- Prepositions Relationship

Examples:

੧. ਮੰਡੇ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ।
੨. ਮੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੌੜਦੀਆਂ ਹਨ ।
੩. ਅਜਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ।
੪. ਜਿਸ ਉਪਰਿ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ॥ ਤਿਸੁ ਜਨੁ ਕੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿ ॥੧੧੪੦

Phrase /Sentence-Construction Rules

ਵਾਕ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਨੇਮ

2. Privilege (ਅਧਿਕਾਰ)

ਵਾਕ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਪਦ ਦੀ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ , ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਪਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

Each word (i.e., verb, preposition, subject, object, adjective) in a sentence has it's privilege. That power of a word which makes another word subordinate is called privilege.

Example: ਚੁਹੇ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਕੁਤਰੇ । (The noun ਚੁਹਾ changed its form to ਚੁਹੇ because of preposition ਨੇ)

Phrase /Sentence-Construction Rules

ਵਾਕ-ਰਚਨਾ ਦੇ ਨੇਮ

3. Grammatical Order (ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਤਰਤੀਬ)

ਵਾਕ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਪਦ ਆਉਣ ਉਸ ਨੂੰ ਪਦ ਕਰਮ ਕਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

The sequence in which the words appear in a sentence is called order

- Two Types Grammatical Order

- Simple: When traditional rules are followed

Example: ਕਰਤਾ ਕਰਮ ਕਿਰਿਆ
 ਅਜਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ।

- Rhetorical: When traditional rules are not followed

Example: ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਾਠ ਮੈਂ, ਬੈਠ ਗਿਆ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ।

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ।

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Punctuation (ਵਿਸ਼ਰਾਮ)

M9c

Punctuation

ਵਿਸ਼ਰਾਮ

The proper punctuation in speaking and writing has a significant importance, otherwise the meanings become drastically different

ਬੋਲਣ ਤੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਰਥਾਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Example

ਰੋਕੋ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿਓ ।

Analysis

ਰੋਕੋ, ਨਾ ਜਾਣ ਦਿਓ । Stop (him/her), Don't let (him/her) go.

Punctuation

ਵਿਸ਼ਰਾਮ

The proper punctuation in speaking and writing has a significant importance, otherwise the meanings become drastically different

ਬੋਲਣ ਤੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਰਥਾਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Example

ਰੋਕੋ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿਓ ।

Analysis

ਰੋਕੋ, ਨਾ ਜਾਣ ਦਿਓ । Stop (him/her), Don't let (him/her) go.

ਰੋਕੋ ਨਾ, ਜਾਣ ਦਿਓ । Don't stop (him/her), let (him/her) go.

Punctuation Marks

(ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ)

- The first three signs ‘|’ or ‘|’ and ‘?’ are always placed at the end of a sentence
- The fourth sign ‘!’ is also sometimes used at the end of a sentence
- All other signs are placed within a sentence
- ‘|’ or ‘|’ and ‘?’ are indicative of a longer pause
- ‘;’ or ‘:’ are second in the hierarchy of pause
- ‘,’ indicates the shortest pause
- Only ‘|’ or ‘|’ signs were used in Pañjaabee writings originally
- Today’s Pañjaabee uses all of the English signs, except ‘|’ is used for ‘.’
 - The pause rules are also the same as English
- Gurbaanee only uses ‘|’ sign

	.
	:-
?	‘ ’
!	“ ”
,	:
;	()
-	{ }

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Etymology impact (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਦਾ ਅਸਰ)

M9d

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Etymology impact (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਦਾ ਅਸਰ)

Punctuation & Pronunciation

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥ (pg 2)

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥ (pg 4)

ਸੁਨਿ ਮੀਤਾ ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੰਤਾ ॥ (pg 271)

ਨਾਨਕ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥੪॥ (pg 267)

ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਿ ਵਰਤਿਆ ਸੁ ਨਾਨਕਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥ (pg316)

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Etymology impact (ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ ਦਾ ਅਸਰ)

Punctuation & Pronunciation

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥ (pg 2)

ਨਾਨਕ! ਭਗਤਾ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥ Means 'O Nanak'

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥ (pg 4)

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ, ਕਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥ Means 'Lowly Nanak'

ਸੁਨਿ ਮੀਤਾ ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੰਤਾ ॥ (pg 271)

ਸੁਨਿ ਮੀਤਾ, ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੰਤਾ ॥ Means 'Nanak Prays'

ਨਾਨਕ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥੪॥ (pg 267)

ਨਾਨਕ ! ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ, ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥੪॥ Means 'O Nanak'

ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਿ ਵਰਤਿਆ ਸੁ ਨਾਨਕਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥ (pg 316)

ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਿ ਵਰਤਿਆ, ਸੁ ਨਾਨਕਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥ Means 'Nanak ਨੇ '

Notes:

1. When a Noun is without a prepositional word & appears without an Aunkarh or a Sihari with the last letter, then a slight pause after that word is appropriate
2. When a Noun is with an Aunkarh or a Sihari with the last letter, then do not pause after that word, but pause before it is applicable

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Pronunciation (ਉਚਾਰਣ)

M9e

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Exercise (ਅਭਿਆਸ)

Punctuate the following Tuk

ਗੁਰੁ ਅਰਜਨੁ ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੦੨)

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Exercise (ਅਭਿਆਸ)

Punctuation (Continued)

ਗੁਰੁ ਅਰਜਨੁ ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੦੨)

ਗੁਰੁ ਅਰਜਨੁ ਘਰਿ, ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ, ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥ (Wrong)

(This means that *Guroo Raam Daas Jee* took birth in the house of *Guroo Arjan Dayv jee*)

Syntax (ਵਾਕ ਬੋਧ)

Exercise (ਅਭਿਆਸ)

Punctuation (Continued)

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨੁ ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੦੨)

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨੁ ਘਰਿ, ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ, ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥ (Wrong)

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨੁ, ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ, ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥ (Correct)

(This means that *Guroo Arjan Dayv Jee* took birth in the house of *Guroo Raam Daas Jee*)